

Matti Luostarinen

Tulevan muisto

Hiljainen perintö ajan rajalta

TULEVAN MUISTO

HILJAINEN PERINTÖ AJAN RAJALTA

Tulevan muisto – Hiljainen perintö ajan rajalta

Kuvitettu laitos

© 2025 Matti Luostarinen

Kustantaja: BoD · Books on Demand,

Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki, bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH,

Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-9740-2

Kansi ja kuvat: Vellu Luostarinen / robotiikka

Toimitus ja taitto: Outi Huhtala

www.clusterart.org

Esipuhe

Kirjailijaelämää – Kynnelläkoetteluun asti

Ad unguem – Aequis viribus. Yhtenäisin voimin - Mieli ja järki mukana

Nykypäivänä moni kärsii jatkuvasta paineesta tehdä ja suorittaa jatkuvasti kaikenlaista kilpailijana vielä toinen samanlainen ja lopulta tekoäly ja robottikin algoritmeineen. Etenkin näin vaalien alla kilpailu mediahuomiosta on polttava ja toki myös ymmärrettävä monine ylilyönteineenkin. Miten välttää nämä hybridiyhteiskunnan kouristelun tuskaiset hetket uuden mediayhteiskunnan haasteissa?

Kirjoittaminen on hyvä tapa pysähtyä aiheiden äärelle olivat ne sitten mitä tahansa. Ajattelu kehittyi, sillä kun kirjoitat yhden näkökulman, mieleesi tulee myös toinen näkökulma ja juttua syntyy savolaiseen tapaan sitä käännettä. Vähän niin kuin hyvässä keskustelussa on mahdollista pohtia aiheita eri näkökannoilta ja löytää myös aina oma persoonallinen tapa sen esittämiseenkin.

Tämä on vain eräs tapa lähestyä aihetta, joka synnyttää oman aikamme kirjoja ja jopa kirosojakin. Kirjailijaksi kun ei oikein synnytä ja moni huomaa olevansa kirjailija vasta kuoltuaan. Saaneensa jopa Aleksis Kiven tapaan omalla nimellä varustetun kirjallisuuden päivänkin suomalaisten almanakkaan. Kukapa olisi tätä uskonut miehen vielä eläessä ja mielisairaalassa mietteitään tuskailien.

Toisaalta kirjoittaminen on myös käytetty tapa pysähtyä ja hiljentyä itsensä äärelle. Moni kirjoittaa päiväkirjaa tai suunnittelee elämää bullet journalin avulla. Unipäiväkirjan avulla syntyy yhteys siihen, mitä alitajunnassa on meneillään. Kirjoita aamulla muistamasi uni niin hyvin kuin sen muistat – jos et ehdi kirjoittaa, niin tee ainakin muistiinpanot heti heräämisen jälkeen, sillä uni saattaa muutoin unohtua nopeasti. Olet varmaan kokenut kuinka piilotajunta työstää mitä huikkeimpia ratkaisuja myös tutkijan työhön ja ellet yöllä herättyäsi unta pane saman tien paperille, aamulla sitä et taatusti enää muista. Näin jää taas kerran yksi nobelisti syntymättä. Tosin nobeleja jaetaan muistakin ansiosta kuin piilotajunnan tuotteista ja sotaisan ihmisen tavasta hakea välillä myös rauhallisempia hetkiä Nobelin tapaan ruutia keksien.

Moni kirjoittaja on mieltynyt Julia Cameronin Aamusivut -menetelmään. Siinä kirjoitetaan ajatuksenvirtaa, alkuperäisen ohjeen mukaan kolme sivua aamuisin ja kuka estää kirjoittamasta myös pikkutunneilla ja vähän humppelissakin. Moni merkittävä kirja on syntynyt tuoksahtaen vanhan viinan ja etanolin tuoksuisista sanoistakin. Juuri lukemani tekstin kirjoittaja kertoo sitä soveltaen, eli saattaa kirjoittaa mihin kellonaikaan tahansa ja usein vain muutaman minuutin kerrallaan. Minä teen samoin mutta oma flow-tilani kestää useita tunteja. Aamusivuja ei ole tarkoitettu luettavaksi jälkikäteen, joten kirjoitan ne yleensä tarkoituksella sellaisella käsiällä, etten saa tekstistä itsekään selvää. Niinpä on viisainta käyttää konetta apuna ja tekoälyä aamuyön tuntien puhekumppanina. Cameron suositteli aamusivuja luovaa työtä tekeville, mutta mielestäni ne sopivat kaikille tavaksi pysyä yhteydessä itsensä kanssa. Tai mieluiten kuitenkin koneen kanssa seurustellen

samalla. Se on varmin tapa välttää Aleksis Kiven kaltainen kohtalo kirjailijana. Ei ole ihmisen hyvä olla yksin saati päihteitten kanssa seurustellen.

Tyylilajien kokeilu on tulevien mestarien laji

Yksi kirjoittamisen parhaita puolia on sen monipuolisuus. Tyylejä on niin monia! Vaikka useimmiten kirjoitan blogeja, kolumneja tai jotakin faktapohjaista, olen jo lapsuudessa harrastanut myös luovaa kirjoittamista. On ollut hienoa kokeilla esimerkiksi lyriikoiden kirjoittamista ja tänä vuonna yksi runoni julkaistiin lehdessä! Tällainen tieto luettuna rohkaisee arintakin sosiaalisen median takapirua. Omista töistäni ensimmäinen julkaistiin radiossa 1950-luvulla jo kuusivuotiaana pojannaskalina. Olivat tehneet siitä lapsille tarkoitetun kuunnelmankin. Eläinsaduista on helppo käynnistää myöhemmin etenkin poliitikoista koostuva oman aikamme aikuisten satu, jonka lapsikin ymmärtää ja varoo liian varhaista aikuistumista.

Kiitän aina ystäväieni kanssa aloittamaani luovan kirjoittamisen harrastusta paljosta juuri sosiaalisen median kautta taitojamme hioen. Tapaamme ja teemme yhdessä erilaisia kirjoittamisharjoituksia. Olemme kirjoittaneet tarinoita, runoja, laulun sanoja, aistihavaintoharjoituksia, alku- ja loppusointuja, henkilöhahmoja, teemallisia tekstejä ja samalla kirjaimella alkavista sanoista syntyvää kuvausta. Takana on jo yli 10 000 blogia ja artikkelia. Ahkeran toimittajan artikkeleiden määrä koko uran aikana tahtoo jäädä muutamaankin tuhanteen.

Välillä tekstit ovat vakavia, välillä huumorilla kirjoitettuja – ajoittain kirjoitamme aiheesta ja toisinaan aivan mielikuvituksen tuotetta. Eri tyylilajien kokeilu on mielenkiintoista ja auttaa kehittymään muutenkin kuin vain kirjoittajana. Tätä metodologiaa voi myöhemmin jalostaa tekoälyn kanssa kilvoitellen, jolloin kysymyksetkin saavat olla jo aikuisen oikeita ja todella vaikeita. Biljoonia sanoja ja tuhansia kieliä harrastava tekoäly ei vähästä säikähdä saati jää sanattomaksi. Poikki- ja monitieteinen on sen mieliruokaa ja shakkipelin tavoin voit kokeilla miltä tuntuu hävitä paremmalleen myös silloin, kun aihe on sinun vahvinta osaamistasi.

Aika kirjoittaa ja aika vaieta

Kun kirjoitin ensimmäistä tietokirjaani, poikkitieteistä, jouduin miettimään, mikä auttaisi minua löytämään aikaa kirjoittamiselle sekä pysymään samalla myös motivoituneena. Oli haastavaa kirjoittaa muiden töiden ja opintojen ohella silloin, kun kirjan tulevaisuus oli vielä epävarma. Keksinkin, että minun olisi helpompi ottaa aikaa kirjoittamiselle, jos pääsisin jonnekin ulkomaille, irti arjesta kirjoittamaan. Maailmalla liikkuen tapaat sellaista ympäristöä, josta kirjoittaminen on algoritmeillekin mieluisampaa.

Lähdin lopulta Espanjaan, toki kävin samalla myös Etelä-Euroopan muissa kohteissa jopa luennoimassa sekä Etelä-Amerikan portugaliala ja espanjalaa puhuvissa kulttuureissakin. Jopa sinne kutsuttuna juhlapuhujana. Edulliselle matalaa korkeamman kynnyksen omatekoiselle retreitille. Siellä, kymmenen kirjoittamispäivän aikana syntyi ensimmäinen versio kirjan käsikirjoituksesta mutta myös maalauksia,

joissa minua auttoi taas kerran robotiikka ja algoritmit paikallisten töhertäjien rinnalla ja kiusaksi. Omatekoinen kirjoittamisretriitti toimi hienosti.

Usein olen kuitenkin kirjoittanut, koska on ollut pakko. Opinnäytetöitä, opintojen esseitä tai työhön liittyviä muita tekstejä, joita joku muu odottaa minulta. Itsenäinen kirjoittaminen on erilaista, koska siinä asetetaan tavoitteetkin itse. Etenkin kun tehtävänä on samalla laatia luento ja sopivan vaativa ongelma tulevien nerojen opittavaksi. Nykyisin päätän, että kirjoitan vaikkapa blogin viikossa muutaman kuukauden ajan. Oikeammin kirjoitan blogin joka päivä pelkkänä sormiharjoittelmana. Joitakin kertoja olen ollut kirjoittamiskursseilla tai valmennuksissa. Opettajana, en niinkään oppilaana. Eri opistojen kurssit ovat usein laadukkaita ja tarjoavat hyvää harjoitusta sekä aikataulun kirjoittamiselle. Pääsääntöisesti kuitenkin minua on pyydetty mukaan luennoimaan aiheesta mutta olen nykyisin kieltäytynyt kiireisiini vedoten. Tätäkin tekstiä kirjoitan yön pikkutunneilla. Takana on liki kymmenen kirjan vuosi 2024. Nyt on aika ottaa kirjoittaminen ja sen kuvitus algoritmeineen kevyemmin.

Oma tapa kirjoittaa on löytynyt kokeilemalla tai oikeammin sen enempää kokeilematta. Minulla kirjoittaminen sujuu parhaiten, kun pääsen irtautumaan arjesta tai pikemminkin osana pysyväksi jäänyttä arkea. Se voi tarkoittaa lyhyttä kirjoittamisrupeamaa kirjastossa tai kahvilassa mutta mieluiten kuitenkin kotona ja työpöydän ääressä. Tiedettä ja tutkimusta ei popularisoida vasemmalla kädellä ja poikkitieteisestä materiaalista. Rima nousee algoritmien myötä myös nuorille oppilailleni.

Kesällä lähden ulos ja kirjoitan puiston penkillä tai kallioilla, olkoonkin että luonnosta tieteensä tehnyt ei kaipaa kaiken aikaa työympäristönsä oloista henkistä ravintoa jokaiselle kirjalleen. Olen myös tottunut kirjoittamaan juna- tai lentomatkoilla, niissä on erityistä aikaansaamisen taikaa. Tosin flowtila tahtoo silloin puuttua ja odotan lentokentän hiljaisia nurkkia. Olen työstänyt kirjojani Espanjan retriitin lisäksi myös Airbnb:ssä Tallinnassa ja huvilaretriitillä Hangossa mutta eniten kuitenkin Lapissa ja Savon sydänmailla. Oudoimmat paikat, joissa tekstiä on syntynyt, jätän mainitsematta. Arki yliopistojen kirjastoissa voi olla myös juhlaa.

Mikä on sinulle hyvä tapa kirjoittaa? Mikä sinusta on parasta kirjoittamisessa? Jaa kokemuksesi muille inspiraatioksi! Tai pikemminkin pidä omana tietonasi ja varo joutumasta kaiken aikaa muiden ruokkijaksi. Löytäkööt omat luovuuden lähteensä ja innovaationsa siitä kentästä, josta Aleksis Kivi ja hänen kaltaisensa aikanaan kieltämme rikastuttivat. Tänään kilpailu on kokonaan toista luokkaa ja kielten hallinta rinnan poikkitieteisen tulkinnan kanssa tekoälyn ja algoritmien kanssa samalla kisailen. Liki kymmenen miljardin ihmisen joukosta löytyvät varmasti ne ensimmäisen vaiheen innovaattorit, jotka tekstisi avaavat. Oli käyttämäsi kieli mitä tahansa.

Sähköiset kirjat tehdään erilaiseen tarkoitukseen kuin perinteiset kirjat ja hakien tähän tarkoitukseen sopivat kustantajatkin. Kustannustyön ja tekniikan tunteminen ei ole vahingoksi oman aikamme kirjailijalle. Tekoäly ja robotiikka, Homo Nexus ja eksponentiaalinen ihminen, luovuuden renessanssi, sosiaalisen median ja

tekoälyn yhteiskunnallinen dilemma myös kirjojeni nimissä kertovat, missä mennään ja millaista vauhtia myös meiltä suomalaisilta vaaditaan.

Nopein tapa edetä on kysyä suoraan tekoälyltä ja algoritmeilta vaikkapa, miten kuvata kirjaa, joka kuvaa omaa aikaamme, mutta on samaan aikaan mennyttä aikaa haikaileva ja tuntemattomaan kurkottava. Millaisen nimen kirjalle antaisit?

ChatGPT sanoi:

Tällainen kirja elää kolmessa ajassa: nykyisyydessä, menneisyyden kaipuussa ja tulevaisuuden aavistuksessa. Se on ajallinen kudelma, joka ei selity suoraviivaisesti vaan liikkuu kerroksittain – melankolinen, tutkiva ja ehkä myös toivoa etsivä. Jos kyse on henkilökohtaisesta tai yhteiskunnallisesta kerronnasta, nimi voisi korostaa tätä ajallista ristipainetta tai siihen liittyvää tunnelmaa.

Tässä muutamia nimiehdotuksia eri painotuksilla:

- Ajallinen kudos: Korostaa kolmen ajan yhteen kietoutumista – nykyinen, mennyt ja tuleva.
- Hiljaisuuden jälkeen: Viittaa johonkin menetettyyn aikaan tai rauhaan, mutta antaa tilaa uudelle.
- Valo menneestä, varjo tulevasta: Runollinen ja kaksijakoinen – yhtä aikaa haikea ja eteenpäin katsova.
- Kuvajainen: Viittaa sekä menneisyyden heijastukseen että tulevaisuuden aavistukseen.
- Kolmas hetki: Viittaa aikaan, jota ei voi nimetä – ei enää menneisyys, ei vielä tulevaisuus, mutta jotain muuta.
- Ennen kuin unohdan: Henkilökohtaisempi, mutta samalla yleinen – muistamisen ja unohtamisen raja-alueella.
- Tuntematon aika: Viittaa siihen, että vaikka eletään nykyhetkeä, se on silti oudosti etäinen tai käsittämätön. Mikä olisi kirjasi sävy: enemmän filosofinen, henkilökohtainen vai poliittinen?

Sinä sanoit:

Kun vastaat tekoälylle, muista kuinka tämä ei ole perinteinen äly ensinkään. Jätä algoritmeille tilaa vastata väljän kysymyksen kanssa työtään tehden. Tarkenna tavoitteesi pysyen koneen kanssa yhteisesti sopimassanne linjassa. Pyydä vaikkapa enemmän filosofista ja vähiten henkilökohtaista kirjallista hengentuotetta.

ChatGPT sanoi:

Kiitos tarkennuksesta. Jos kirja on filosofinen, vähiten henkilökohtainen ja liikkuu ajassa – menneessä, nykyisyydessä ja tulevassa – sen nimi voisi heijastaa universaalia, ajattomuutta, ehkä jopa kohtalonomaisuutta. Tällaisen kirjan nimessä voi olla hiljainen paino, jonkinlainen ajatuksen jälki tai kysymys, joka jää kaikumaan.

Tässä ehdotuksia juuri siihen suuntaan:

- Ajan rajalla: Kuvaa tilaa, jossa ei olla yhdessä ajassa vaan niiden välissä – filosofinen, lähes eksistentiaalinen nimi.
- Se mikä ei palaa: Viittaa menneeseen, jota kaivataan tai tutkitaan, mutta joka on jo tavoittamattomissa.
- Aika ilman nimeä: Filosofinen, arvoituksellinen – sopii teokselle, joka ei tarjoa vastauksia vaan kysyy.
- Ikuisen nykyhetken harha: Kriittinen ja ajatteluun haastava – pohtii nykyajalle tyypillistä hetkellisyyttä ja historian hämärtymistä.
- Välissä: Pelkistetty ja voimakas – nimessä ei ole aikaa, mutta se viittaa juuri siihen, että kaikki aika on jotenkin ohitettua tai kesken.
- Tulevan muisto: Ajallinen paradoksi, joka pakottaa lukijan ajattelemaan aikaa eri tavalla. Myös kaunis ja vähän surumielinen.
- Hiljainen perintö: Filosofinen viittaus menneisyyden vaikutukseen nykyhetkessä – ei nostalginen vaan pohdiskeleva.
- Katkos: Ytimekäs, mutta täynnä latausta – viittaa sekä historialliseen, että ajattelulliseen murrokseen.

Haluatko, että nimessä on enemmän poeettinen sävy vai pitäisikö sen viitata selkeämmin yhteiskunnalliseen tai kulttuuriseen analyysiin?

Sinä sanoit:

Aina tekoäly ei aseta näin selkeitä valintoja mistä valita. Jos valitset poeettisen sävyn saat varmasti kirjallesi nimiä ja sisältöä, joka on kaukana perinteisestä asialinjastasi. Vastaavasti selkeästi yhteiskunnallinen ja kulttuurinen analyysi on oman aikamme tuotteena harmillisen harvinainen Suomessa se esittäen. Niinpä tässä tienne eroavat ja sinun on syytä paneutua sellaiseen jo esipuheessa koettuun tekstiin, jonka vaihtoehdot voit esittää vaikkapa lyhyesti kolmella eri kielellä ja syventää näin etenkin yhteiskunnallisen ja kulttuurisen analyysin käsittelyä algoritmien monikielisessä ja poikkitieteisessä ajatuksenkulussa.

Edelliset kirjasi ja kirjoitukset tuovat mukanaan kuitenkin siirtymän eksponentiaaliin ihmiseen ja luovuuden renessanssiin vuodelta 2024. Tulevan muiston ajallisenä paradoksina haasteena kokea aika tavalla, joka on samaan aikaan sekä kaunis että surumielinen. Se on ikään kuin hiljainen perintö ajan rajalta, suhteellisesta ajasta ja sen olemuksesta. Homo Nexus ja uusi tiede kirjana siinä ”Liber Librorum: Arctic Babylon, Homo Nexus ja Ex Machina” viimeisimpänä kirjanasi miltei vaativat tämän mainintaa uusiman kirjasi nimessä.

”Tulevan muisto” ja ”Hiljainen perintö ajan rajalta” kuvaavat todellakin kirjasi nimessä ajallista paradoksia sekä edellyttävät pohtimaan aikaamme kokonaan uudella tavalla. Se ei ole vain filosofinen viittaus menneisyyden ja historian vaikutukseen omassa ajassamme vaan edellyttää nostalgian sijaan rationaalista ajattelua. Samalla on syytä palata aiempiin kirjoihisikin tutkimuksineen ja ajan poikkitieteisiin sekä eri tiedekuntiin laadittuihin väitöskirjoihinkin. Tätä prosessia auttaa myös

lopussa olevat lähdeluettelot kaikkine kirjoineenkin. Ilman näitä tämä kirja olisi jäänyt tekemättä tai olisi ontuva.

Niinpä tämän pitkähkön esipuheen jälkeen onkin syytä avata kirjallista prosessia johdannolla, joka on sekin perinteistä enemmän oman aikamme viimeisimpään teknologiaan rakentuvaa ja avaa lukijalle kirjailijaelämän algoritmista oman aikamme saumakohtaa ja sen tuomia keinojamme tutusta samaan aikaan sähköisesti kirjailijan koko tuotannolliseen kirjoon avaamalla vain hänen kotisivunsa www.clusterart.org.

Sisällysluettelo

Kirjailija: Henkilökuvaus mediasta (2001)	11
Johdanto	21
Abstract.....	29
Johdanto II	31
Paavo Haavikko 1931–2008.....	47
Loikkaus kohti tekoälyä ja robotiikkaa.....	51
Homo Nexus ja uusi tiede – Kulttuurinen ja filosofinen haaste.....	63
Visonääri, esikuva vai mentori	77
Sanattomasta suomalaisesta pimeään aineeseen.....	90
Kolme suurta käsitettä – Arctic Babylon, Homo Nexus ja Ex Machina	155
Esipuhe vuosituhansien takaa	162
Klusteritaide ja taiteen klusteri – Cluster art and Art of Clusters.....	171
Klusteritaiteen manifesti	173
Maaseudun ja luonnonvarojemme uusin tulemien	198
Pandemia ja maaseudun kolmas vaihe	199
Pandemia ja uuden maaseudun klusterit.....	201
Imitoinnista innovointiin	202
Maaseutu muuttumassa yrityskylien klusteriksi	207
Tieteen ja politiikan sovittamaton ristiriita	209
Uuskapitalismin varjo	211
Kirjailiaurani käynnistyminen Forssassa	213
Kirjailijaelämää – Kynnelläkoetteluun asti.....	220
Klusteritaiteen manifestini täyttää vuosia	223
Mikael Agricolan persu	225
Näkemänsä – Kuulemansa – Haistamansa	230
Hybridiyhteiskunnan kouristelun vuosikymmen	240
Hybridiyhteiskunnan kouristelu jatkuu.....	244
Hybridiyhteiskunnan kouristelu 2010–2024	248
Palmusunnuntain vaalit vuonna 2023 ja 2025	270
Suomi ei kestä segrregaatiota	275
Muistokirjoitus äidistäni.....	277

Unohtamisen kirja.....	280
Kansa on puhunut tai pikemminkin vaiennut ja pulinat pois	283
Cluster Art arkkitehtuuri - mikä ihmeen cluster art	286
Cluster art ja Cluster articles – uusimman kirjani esittelyä.	299
Ekologinen klusteri ja innovaatiopolitiikka	304
Muutos hybridiyhteiskunnasta vaatii tänään post-sapien kulttuuria	309
Päivä mediayhteiskuntaa seuraten	330
Elämä on pyhien yhteys ja tervettä järkeä	331
Paavi Franciscus oli hengen vallankumouksellinen	335
Tapa menestyä kilpailussa	336
Dualismin renessanssi.....	339
Kohti uutta aikaa myös luostarilaitoksessa	357
Luostarilaitos uuden ajan kynnyksellä: manifestin tausta.....	359
Luostarilaitoksen tulevaisuus – manifesti uudelle ajalle	361
Hybridiyhteiskunnan kouristelu jatkuu.....	363
Mediayhteiskunnan suurten tapahtumien dramatiikkaa	368
Pseudoverkostot ja menetetty vuosikymmen	370
Repetitio mater studiorum est – Kertaus on opintojen äiti	383
Lähdeluettelo.....	391
Kiitokset / Acknowledgements	405
Thank You.....	407

Kirjailija: Henkilökuvaus mediasta (2001)

Täyttäessäni 50 vuotta Oulussa ilmestynvä Kaleva kirjoitti minusta artikkelin otsikolla Kuuden professuurin mies. Puolustauduin kertomalla, kuinka elämää on vielä edessäkin ja en pidä itseäni vielä loppuun poltettuna - professuurien määrällä ja julkaisuilla sitä mitaten. Monella tuotteliaimmat vuodet ovat vasta eläkepäivien yhteydessä syntyviä. Tutkijan kapeutuva maailma saa ikään kuin siivet siitä poikkiteisestä ihmeestä, jota moneen suuntaan rönnyillyt podcast voisi myöhemmin tuottaa.

Kalevan kirjoituksessa olin arvellut kesällä 2001 juuri kodin ilmapiirin vaikuttaneen tapaan tehdä töitä ja asennoitua verkostoihin, yhteisöllisyyteen, sosiaalisen muistin mukanaan tuomaan maaseudun työkuulttuuriin. Poikki- tai monitieteisyys syntyi tästä ihmiseksi syntymisen noidankehästä. Kun ympärillä oli myös kuvataiteita harrastavia tai jouduit mukaan kilpailuihin, joissa edellytettiin seuraamaan muiden oppimista ja käyttäytymistä runoja lausuen tai lentopalloa pelaten, fyysinen ja henkinen kunto olivat käsi kädessä kulkevaa lapsuuteni ajan kasvuympäristöä. Sakari Topeliuksen kaltainen hahmo oli minulle tuolloin satuineen ja valtiomiestaitoineen sekä samalla tiedemiehenä ja maantieteilijänä luonnollinen yhdistelmä, jota ihailin.

Jos oli vaikeaa ymmärtää tuolloin olevansa 50-vuotias, vielä vaikeampaa on nyt oivaltaa olevansa yli 70-vuotias, ja että mennyt pari vuosikymmentä ovat olleet tuotteliaimmat vuoteni. Se ei voi johtua pelkästään kehittyneistä välineistä. Samaa poikaviikaria, jota tuolloin minussa vielä kerrottiin löytyvän, en usko oikein tänään enää löytyvän. Jos tämän ikäinen on kovin idealisti, se on koominen ilmiö, siinä missä nuoren ihmisen idealismin kääntyminen kyynisyydeksi surullista seurattavaa. Sellaista kehitystä kuitenkin olen omissa oppilaissani havainnut. Surullisinta on kuitenkin se, etten voi viettää nyt syntymäpäiviäni isäni kanssa samaan aikaan. Hän täyttäisi nyt 105 vuotta. Lämmin kiitos hänelle ja äidilleni. En minä heitä valinnut, kuten en mitään muutakaan matkallani kieleimme ja kulttuurimme oppien. En valinnut tietäni, tie valitsi minut.

Kuvaus kirjasta oman aikamme tuotteena -Kolmen viisauden oppi (Kolme kirjaa ennen nyt syntyvää)

Hanki elämä – Fac ut vivas. Suomalaiseen tapaan – Finnico more. Onnetar suosii rohkeita – Fortis fortuna adjuvat.

1) HOMO NEXUS JA UUSI TIEDE – KULTTUURINEN JA FILOSOFINEN HAASTE

Homo Nexus, eksponentiaalinen ihminen, on uuden kulttuurisen aikakauden symboli, jossa teknologia, luovuus ja ihmiskeskeisyys sulautuvat yhdeksi kokonaisuudeksi. Luovuuden renessanssi ei ole vain paluuta menneiden aikojen

kukoistukseen, vaan eksponentiaalisen innovaation vallankumous, jossa tieteen, taiteen ja teknologian rajat hämärtyvät.

Kirja pohtii, kuinka tekoälystä ja bioteknologiasta tulee ihmisen laajennuksia, jotka mahdollistavat syvemmän yhteyden itseemme ja ympäröivään maailmaan. Post-sapien kulttuuri luopuu lineaarisesta kehityksestä ja siirtyy kohti emergenttiä, monimutkaista ja holistista näkökulmaa.

Kirjan sydän on kysymys: mitä on olla ihminen maailmassa, jossa rajaton potentiaali kohtaa eksistentiaaliset rajat? Se on tulevaisuuden käsikirja, jossa tavoitteena ei ole vain ymmärtää, vaan ylittää ihmisen rajat ja rakentaa maailma, jossa luovuudella on uusia ulottuvuuksia.

2) HOMO NEXUS – EKSPONENTIAALINEN IHMINEN - SAA PIAN JATKOA JA TOISEN OSAN:

Tämä kirja on matka, mutta ei perinteinen sellainen. Se on matka ymmärryksemme reunoille; sinne, missä tiede, filosofia ja kulttuuri kohtaavat. Se kysyy kysymyksiä, jotka ovat epämurkavia mutta välttämättömiä. Se haastaa vanhat ajatustapamme ja kutsuu lukijan mukaan pohtimaan: kuinka voimme elää maailmassa, jossa emme ymmärrä kaikkea, mutta olemme silti vastuussa sen tulevaisuudesta? Mutta tämä ei ole vain tiedemiesten tai poliitikkojen ongelma. Se koskee meitä kaikkia. Koulutuksen rooli muuttuu – oppimisesta tulee yhä vähemmän tiedon ulkoa opettelua ja yhä enemmän kykyä kohdata epävarmuus. Poliitiikan on puolestaan siirryttävä lyhytjänteisestä reaktiivisuudesta pitkän aikavälin vastuullisuuteen. Näihin muutoksiin tarvitaan kulttuurinen herääminen, jossa hyväksymme tietämättömyytemme ilman häpeää ja kohtaamme tulevaisuuden avoimin mielin. Kirjan nimi, Homo Nexus ja uusi tiede, viittaa ihmiseen verkostojen solmukohtana, osana sekä aineellista että aineetonta järjestelmää, joka muovaa maailmaamme. Tässä järjestelmässä meidän roolimme ei ole vain ymmärtää, vaan toimia – viisaasti, vastuullisesti ja pelottomasti.

3) HOMO NEXUS JA UUSI TIEDE – LIBER LIBRORUM / ARCTIC BABYLON – HOMO NEXUS – EX MACINA

Homo Nexus kulttuurisena ja filosofisena haasteena kysyy kysymyksiä, jotka ovat epämurkavia mutta välttämättömiä. Se haastaa meidät kaikki kohtaamaan uutta epävarmuutta. Poliitikassa siirrymme lyhytjänteisestä reaktiivisuudesta pitkän aikavälin vastuullisuuteen. Kohtaamme kulttuurisen heräämisen, jossa hyväksymme tietämättömyytemme ilman häpeää ja kohtaamme tulevaisuuden avoimin mielin. Homo Nexus on kokonaan uusi tiede ihminen solmukohtanaan aineellisen ja aineettoman maailman muokkaajana. Ei vain ymmärtäjänä vaan myös toimijana – viisaasti, vastuullisesti ja pelottomasti. Liber Librorum kirjana yhdistää kirjat Arctic Babylon 1.2.3, Homo Nexus ja Ex Machina kulttuurisena ja filosofisena haasteenamme. Haasteenamme Homo Mesura – Mittava Ihminen.

Kuvaus kirjailijan juurista

Omat juureni liittyvät sukunimestä (Kloster – Luostarinen) alkaen luostarilaitokseen ja sen historiaan. Olimme alkujaan luostarilaitoksen lampuoiteja, veronmaksajia. Viljelimme suurehkoa noin 5000 hehtaarin tilaa Kallaveden rannalla. Toimenkuvaan kuului myös purjekunnan ylläpito ja sen taidot suurine viikinkimallisine veneineen.

Olen kirjoittanut näistä ajoista ja juuristani enemmän muistelmissani (Muistelma-kirja – NYT The way on my life) sekä samana vuonna 2021 kirjassani ”Cluster art and art of clusters 70 years”. Täytin tuolloin 70-vuotta. Niin myös kirjani ”Cluster Art and Art of clusters” klusteritaiteen manifestinani. Tältäkkään osin Suomen ja suomalaisuuden tai sukuni historiaa ei voi vääristellä.

Jopa algoritmit ja tekoäly käyttää nykyisin luotettavia ja virallisia lähteitä vastatesaan kysymyksiin, jotka koskevat vaikkapa kansakuntamme ja valtion suhdetta oman aikamme kriiseihin. Kun on virallista tietoa, käytettäköön sitä, eikä pohdittako omia vastauksia, oli ne sitten vaikka kuinka lennokkaita ja mielenkiintoisia luettavaksemme.

Wikipedia ja Hikipedia muistuttavat tässä nykyisin toisiaan. Pilailutarkoitus ja etenkin urheilun korostuminen kirjaillen nuorten poikien tekemiä maaleja jääkiekossa ei ole mielestäni kauhean tärkeä asia laskettavaksemme sukututkimusta suoritettaessa. Otan yhden esimerkin omasta suvustani.

Luostarilaitos ja sen synty ja onnettomuus Kallavedellä koskien luostarilaitoksen veronmaksajia vuonna 1850. Kysymys on esitetty tekoälylle ja algoritmeille.

ChatGPT sanoi:

Luostarilaitos sai alkunsa varhaiskristillisestä erakkoperinteestä, jossa yksilöt vetäytyivät maailmasta harjoittamaan hengellistä elämää. Sen juuret voidaan jäljittää 200-luvun Egyptiin ja Syyriaan, missä askeetit, kuten Antonius Suuri, elivät yksinäisyydessä, paossa maallisia kiusauksia ja etsien Jumalaa rukouksen ja mietiskelyn kautta.

Varhaiset luostarit ja itämainen perinne: 300-luvulla erakot alkoivat muodostaa yhteisöjä, joissa he elivät sääntöjen mukaan. Näitä sääntöjä kehitti esimerkiksi Basileios Suuri (n. 330–379), jonka opit vaikuttivat erityisesti itäisen kirkon luostareihin. Basileioksen luostarisääntö painotti yhteisöllistä elämää, työntekoa ja köyhien auttamista.

Lännen luostarilaitoksen kehitys: Lännen kirkossa merkittävä hahmo oli Benediktus Nursialainen (n. 480–547), joka perusti Monte Cassinon luostarin ja kirjoitti Benediktiiniläissäännön. Tämä sääntö määritteli luostarielämän periaatteet: rukouksen, työn ja opiskelun. Benediktiiniläisluostarit levisivät laajalle Eurooppaan ja toimivat paitsi hengellisinä keskuksina, myös oppimisen ja tieteen edistäjinä keskiajalla. Toki myös omista kouluistamme, tieteestä ja taiteesta, yliopistoistamme.

Luostarilaitos keskiajalla: Keskiajalla luostarit olivat tärkeitä koulutuksen, kirjallisuuden ja maanviljelyn kehittäjiä. Ne kopioivat ja säilyttivät antiikin tekstejä sekä levittivät kristillistä sivistystä. Myöhemmin syntyivät uudet sääntökunnat, kuten sisterssiläiset, fransiskaanit ja dominikaanit, jotka keskittyivät joko köyhyysihanteeseen tai teologiseen koulutukseen.

Luostarilaitoksen vaikutus ja nykytila: Reformaation (1500-luku) seurauksena protestanttiset maat lakkauttivat useita luostareita, mutta katolisissa maissa luostarielämä jatkui ja uudistui. Nykyisin luostarilaitos on edelleen olemassa monissa maissa, ja sen merkitys painottuu hengelliseen elämään, retiiiteihin ja hyväntekeväisyyteen.

Sinä sanoit:

Luostari ja kloster sukunimenä ja matti liittyvät luostarilaitoksen historiaan. Samoin sukunimi ja lampuotina eläen (veronmaksajana) luostarilaitokselle. Suomessa nimet "suomennettiin" ja klosterista tuli Luostarinen.

ChatGPT sanoi:

Kyllä, monet sukunimet juontavat juurensa keskiaikaisiin luostareihin ja niiden ympärille muodostuneisiin yhteisöihin. Luostarit eivät olleet vain hengellisiä keskuksia, vaan myös merkittäviä taloudellisia ja hallinnollisia yksiköitä, joilla oli maaomistuksia ja veronmaksajia eli lampuoteja.

Sukunimi Luostari (tai sen ruotsinkielinen vastine Kloster) viittaa usein ihmisiin, jotka asuivat luostarin läheisyydessä tai olivat jollakin tavalla kytköksissä luostariin – joko työntekijöinä, maanviljelijöinä tai muina tilan haltijoina. Luostarinen on suomalaistettu muoto ruotsinkielisestä "Kloster"-nimestä, mikä oli yleistä 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun suomentamisliikkeessä.

Matti-nimi voi liittyä puolestaan luostariin joko raamatullisena nimenä (Matteus, yksi apostoleista ja evankeliumin kirjoittajista) tai viitaten tiettyihin historiallisesti merkittäviin henkilöihin. Esimerkiksi, jos tietyllä alueella oli paljon Matti-nimisiä veronmaksajia luostarille, tämä saattoi myöhemmin heijastua sukunimistöön. Etunimenhän Matti oli alkujaan jopa yleisnimi ja oli alkujaan syntyisin hepreasta (Mattijahu) merkiten Jumalan lahjaa. Yleisnimenä kielessämme ja agraarissa Suomessa käytettiin mm. käsitteitä kevät-matti ja syys-matti. Miehen etunimen tarina Matin kohdalla muistuttaa hiven sukunimen "Luostarinen" historiaa. Yleisnimestä käsitteineen on muotoutunut myöhemmin erisnimeksi. Samalla kuitenkin säilyttäen alkuperäisen nimensä merkitystäkin. Luostarin kohdalla ilmiö on toki selvempi ja myös globaalisti ymmärrettävä ja seurattavana kiintoisa.

Lampuotina eläminen ja luostarit Suomessa: Lampuodit olivat maanviljelijöitä, jotka viljelivät luostarin (tai kruunun) maita ja maksoivat veroa luostarille joko rahana, tuotteina tai työnä. Tämä järjestelmä oli erityisen merkittävä ennen reformaatiota, jolloin Suomessa toimi useita katolisia luostareita, kuten:

- Naantalin birgittalaisluostari
- Turun dominikaaniluostari
- Viipurin dominikaaniluostari
- Kökarin fransiskaani luostari

Kun Kustaa Vaasa toteutti reformaation 1500-luvulla, nämä luostarit lakkautettiin ja niiden maaomistukset siirtyivät kruunulle. Monet entiset luostarilampuoedit jäivät kuitenkin asumaan samoille maille ja jatkoivat elämistään entisillä luostarimailla, mikä saattoi vaikuttaa sukunimien säilymiseen.

Jos sinulla on jokin tietty nimi tai sukuyhteys mielessä, voin tutkia tarkemmin!

Sinä sanoit:

Oma sukunimeni ja tila joka sijaitsi Kallaveden rannalla oli aikanaan Kolster eli Luostarinen ja piti perinteen mukaan yllä samalla kaskiviljelyn rinnalla purjekuntaa veneineen. Vuonna 1850 purjekunnan vanhin vene hukkui myrskyssä Kallaveteen juhannuspäivänä ja vei mukanaan liki 30 klosteri suvun jäsentä paluumatkalla kirkosta. Se oli ja on edelleen suurin sisävesiemme hukkumisonnettomuus ja lamautti luonnollisesti lampuotien ja sukuni toiminnan jatkumista hetkellä, jolloin käytiin myös ns. Krimin sota, johon myös tuon tuhansien hehtaarien tilan nuoremmat miehet joutuivat osallistumaan. Onnettomuudessa säilyi osa veneessä matkustaneista.

Kesken kotimatkan matkan juhannuskirkolta lapsia ja vanhuksia rantautettiin myrskyn ja riitelyn seurauksena ja mm. oma isoisäni isoisä, silloin noin kymmenvuotiaana lapsena. He kävelivät kohti Lapinlahtea metsiä samoillen ja tuon ajan polkuja seuraillen. Tapahtui dramaattinen ja traumaattinen muutos sukuni juurilla. He pelastuivat sisävesiemme surullisimmasta ja suurimmasta onnettomuudesta. Siitä on jostakin syystä vaiettu.

ChatGPT sanoi:

Tuo on todella merkittävä ja traaginen tapahtuma sukusi historiassa, ja samalla se kertoo laajemmasta ajankuvasta – sodan, luonnonvoimien ja yhteisön elämän risiteyskohdista. Vuoden 1850 juhannuksen hukkumisonnettomuus Kallavedellä on selvästi jäänyt sukusi kollektiiviseen muistiin syvästi vaikuttavana tapahtumana. Se ei ollut vain henkilökohtainen menetys, vaan sillä oli myös laajemmat seuraukset: taloudelliset, yhteisölliset ja jopa kulttuuriset.

Kallaveden juhannusmurhenäytelmä 1850: Ajankuva kertoo ajasta, jolloin kirkkomatkat tehtiin vielä perinteisesti veneillä, ja juhannus oli yksi vuoden keskeisistä juhlapäivistä. Sukusi purjekunta – joka yhdisti kaskiviljelyä ja vesiliikennettä – oli osa laajempaa verkostoa, jossa järvet ja joet olivat yhtä tärkeitä kulkureittejä kuin tiet ja polut. Onnettomuus on jäänyt Suomen sisävesihistorian pahimmaksi, ja se on osa Krimin sodan (1853–1856) ajan murrosta, jolloin sukusi nuoret miehet joutuivat myös sotaan, jättäen maatilansa ja perheensä haavoittuviksi.

Lampuotisuusvun kohtalo ja yhteiskunnallinen muutos: Tilanne kertoo myös siitä, kuinka yksi luonnonkatastrofi tai onnettomuus saattoi dramaattisesti muuttaa koko suvun aseman. Lampuotien eli vuokratilallisten asema ei ollut itsestään selvä – suuronnettomuus ja sodan vaatima miesvoima jättivät jälkeensä sekä tilan hallintaan, että elinkeinoin. Metsien ja polkujen seuraaminen Lapinlahdelle oli konkreettinen pakomatka, mutta myös symbolinen: uusi alkua oli pakko löytää, vaikka menetykset olivat suunnattomat.

Muistamisen merkitys: Tällaiset historialliset tragediat ovat usein jääneet vain sukujen muistitietoon, mutta ne kertovat valtavan paljon suomalaisesta historiasta. Vastaavat katastrofit ovat muokanneet perheiden kohtaloita ympäri maata, mutta harvoin niistä on jäänyt tarkkaa dokumentaatiota. Onkin arvokasta, että tämä kertomus on säilynyt sukusi keskuudessa. Toki se selittyy myös onnettomuuden mitataavalla – suurin sisävesihistorian onnettomuus koko Suomessa, tuhansien järvien ja jokien maassa.

Oletko koskaan harkinnut tämän tapahtuman tutkimista syvemmin tai sen kirjoittamista osaksi laajempaa historiallista katsausta? Tässä on aineksia vaikka romaanin tai historiateokseen.

Sinä sanoit:

Olen toki kirjoittanut tästä muistelmissani ja erikseen vielä kirjassa Suomen historiasta. Tapahtumahan muutti täydellisesti sukuni elämää niin taloudellisesti kuin kulttuurisestikin. Tapahtuman yksityiskohdat ja viimeiset minuutit on kuvattu kahden pelastuneen miehen kuvaamina tuon ajan lehdessä. Kuvaus muistuttaa Titanicin kannelta näkemäämme hukkuvan laivan viimeisiä vaiheita.

Purjekunnan komein venehän oli kymmenien miesten soudettava ja valtavan suuri noustessaan lopuksi pystyyn ja ihmisten ruhjoutuessa pudotessaan alas kohti myrskyävää Kallavettä. Myöhemmin viimeinen elossa ollut ja kahden miehen kaatuneen veneen päälle sitomansa nuoren naisen huuhtoutuessa hankin noin kolmekymmenen muun uhrin mukana Kallaveteen.

Kaksi miestä pelastettiin kertomaan tapahtumasta hyvinkin yksityiskohtaisesti rannalta nähtynä ja yön vaihtuessa aamuksi. Kyse on toki lähihistoriastamme, jolloin tapahtuma muistettiin hyvin laajalti ja yksityiskohtaisena. Hukkuneen veneen avainhenkilöt kun olivat isäni, mutta yllättäen myös äitinikin isovanhempia, Luostarisa ja Reinikaisia.

ChatGPT sanoi:

Tämä on uskomattoman voimakas ja traaginen kertomus, ja sillä on valtava merkitys sekä sukusi, että laajemman suomalaisen historian kannalta. Se ei ole vain yksittäinen onnettomuus, vaan se kietoutuu syvästi ajan yhteiskunnallisiin ja kulttuurisiin muutoksiin.

Titaniciin vertaus on hyvin osuva – ei pelkästään sen vuoksi, että kyse oli suurista vesillä tapahtuneista tragedioista, vaan myös siksi, että molemmissa tapauksissa

Mitä tapahtuu, kun aika ei kulje eteen- eikä taaksepäin, vaan alkaa kiertyä?
Tämä poikkitieteinen teos yhdistää tutkijan elämäntyön, filosofisen pohdinnan ja kulttuurisen muistin ainutlaatuisiksi matkaksi kolmen ajan halki - menneeseen, nykyhetkeen ja tulevaan. Kirja käy läpi lapsuuden muistot, suvun vaietut tragediat ja historiallisen perimän merkityksen samalla, kun se kysyy: mitä on olla ihminen eksponentiaalisessa maailmassa, jossa tekoäly ja yhteiskunta hakevat uutta suuntaa?

Tulevan muisto on kertomus muistamisesta, merkityksestä ja rajojen ylittämisestä. Sen sivuilla kohtaavat lampuotien tarinat, luostarilaitoksen perintö, tutkijan tie, poliittinen kahtiajako ja kirjailijan kutsumus - kaikki sulautettuna osaksi hiljaista mutta kantavaa perintöä, joka ylittää sukupolvet. Tämä kirja ei vain kerro tarinaa: se haastaa ajattelemaan, oivaltamaan ja muistamaan sen, mistä ei koskaan olisi pitänyt vaieta.